

Högre risk för suicid bland personer som blir sjukskrivna eller arbetslösa

Förändringar i sysselsättning eller inkomst ökar risken för suicid. Det visar analyser från Folkhälsomyndigheten. Personer som blev sjukskrivna, arbetslösa eller var i behov av ekonomiskt bistånd löpte högre risk att avlida i suicid jämfört med personer som var kvar i arbetslivet.

I en registerbaserad studie analyserades sambandet mellan suicid och förändringar i sysselsättning och inkomst. Personer som avlidit i suicid jämfördes bakåt i tiden med en kontrollgrupp som var matchad på ålder och kön.

Åtta gånger högre risk för suicid efter sjukskrivning

Skiftet från förvärvsarbete till andra former av sysselsättningar eller inkomstkällor innebar en ökad risk för suicid jämfört med att stanna kvar i förvärvsarbete. Det gällde för både män och kvinnor.

Personer som blev sjukskrivna eller förtidspensionerade hade nästan åtta gånger högre risk att dö i suicid jämfört med de som fortsatte att förvärvsarbete (figur 1). För personer som gick från förvärvsarbete till ekonomiskt bistånd var risken för suicid drygt fem gånger högre, medan arbetslöshet innebar en trefaldigt högre risk. Att börja studera var förenat med en marginellt ökad risk.

Försämrad ekonomi ökar risken för suicid

Den högre suicidrisken kan t.ex. bero på ekonomisk stress, eftersom de flesta som lämnat arbetslivet får betydligt sämre ekonomi. Vi analyserade därför också sambandet mellan förändrad inkomst och suicid. Resultatet visade att minskad inkomst hänger ihop med ökad risk för suicid. För de som ökar sin inkomst minskar i stället suicidrisken.

Metod

Resultatet baseras på analyser av en samkörning mellan dödsorsaksregistret och registret över aktivitetsbaserad ersättning. Urvalsramen bestod av samtliga folkbokförda i Sverige 2005–2018. Alla personer (N = 13 997) som avled i säkert fastställda suicid (ICD X60–X84) under perioden 2007–2018 jämfördes med en kontrollgrupp (N = 69 985) som var matchad på kön och ålder. Alla analyser justerades för utbildning och tidigare sjukhusvård för självskada.

Svårt att dra orsakssamband mellan förändring av sysselsättning och suicid

Det verkar alltså finnas ett samband mellan förändrad sysselsättning och inkomst och suicid, men utifrån denna analys kan vi inte dra slutsatsen att det är dessa förändringar som i sig leder till suicid. Personerna ifråga kan ha haft långvariga hälsobesvär eller psykosociala problem som bidragit till förändringen i sysselsättning. Som framgår av figur 1 fanns den största risken för suicid i gruppen som går från förvärvsarbete till sjukskrivning eller förtidspension. I denna grupp är det troligt att den dåliga hälsan spelar en avgörande roll både för förändringen i arbetslivet och för suicidrisken.

Att börja arbeta minskar suicidrisken

Analyserna visar också att när personer börjar arbeta eller studera efter att ha varit arbetslösa, sjukskrivna eller i behov av ekonomiskt bistånd minskar risken för suicid. Den minskade risken är dock mindre uttalad jämfört med den riskökning som är förknippad med att förlora arbetet eller få försämrad inkomst.

Viktigt att uppmärksamma utsatta grupper

Orsakerna till suicid är komplexa. Den som förlorar arbetet kan länge ha haft problem, men det innebär ändå en förlust av status och yrkesidentitet. Samtidigt går man miste om rutiner, sammanhang och sociala relationer.

En försämrad ekonomi ger också sämre förutsättningar för att upprätthålla hälsofrämjande levnadsvanor. Det är därför viktigt att uppmärksamma den utsatthet som kan finnas i grupper som befinner sig utanför arbetslivet. Genom stöd skulle många självmord kunna förebyggas.

Figur 1. Ökning av suicidrisk för personer som lämnar arbetslivet.

